

กฤษณา ไม่มีค่า อนาคตไกล

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

กฤษณา เป็นไม้ต้นประเภท non-timber forest product ที่มีมูลค่าสูง ได้รับการขนานนามว่าเป็นไม้ที่แพงที่สุดในโลก เนื่องจากมีสารกฤษณา (Agarwood resin) ทำให้มีกลิ่นหอมจำเพาะ สามารถใช้เป็นเครื่องหอม และยาสมุนไพร ในขณะที่เดียวกันยังมีความเชื่อว่าไม้กฤษณาเป็นไม้มงคล จึงมีการนำไปใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาด้วย

กฤษณาทุกชนิดอยู่ในการควบคุมของอนุสัญญา CITES และเป็น พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ว่าการค้าระหว่างประเทศต้องขอหนังสืออนุญาตพืชอนุรักษ์ (CITES Permit) กับกรมวิชาการเกษตร และการเพาะขยายพันธุ์เพื่อการค้าต้องขอขึ้นทะเบียนแปลงปลูกกับกรมวิชาการเกษตร

ประเทศไทยมีการปลูกกฤษณาชนิด *Aquilaria crassna* เป็นการค้าจำนวนมาก โดยส่งออกในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ น้ำมันบริสุทธิ์ น้ำมันผสม ขึ้นไม้สำหรับจุดตม ขึ้นไม้สับ น้ำมัน ขี้เลื่อยที่สกัดน้ำมันแล้ว และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต่าง ๆ เช่น รูป น้ำหอม สบู่ ยาหอม ยาอม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง และเป็นที่ต้องการของประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามและฮินดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคตะวันออกกลาง ส่วนน้ำมันกฤษณาเกรด A เป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมผลิตน้ำหอมในตลาดยุโรป

ตามข้อกำหนดของอนุสัญญา CITES ก่อนออกหนังสืออนุญาตประเทศผู้ส่งออกต้องมั่นใจว่าการค้านั้นจะไม่ส่งผลให้พืชชนิดนั้นสูญพันธุ์ในธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อควบคุมไม่ให้กฤษณาที่ทำการค้าเป็นของป่า กรมวิชาการเกษตรดำเนินงานตามอนุสัญญา CITES จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนแปลงปลูกกฤษณา ให้สอดคล้องกับบริบทการปลูกกฤษณาของเกษตรกรไทยและข้อกำหนดของอนุสัญญา โดยออกเป็นประกาศกรมวิชาการเกษตร มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2559 ปัจจุบัน มีผู้ขึ้นทะเบียนแปลงปลูกไม้กฤษณาจำนวน 426 ราย มีพื้นที่ปลูกใน 50 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 16,327 ไร่ จำนวน 1,231,442 ต้น

ผลการดำเนินการดังกล่าวและการระบุหมายเลขแปลงปลูกกฤษณาไว้ในหนังสืออนุญาตส่งออก ทำให้นานาชาติให้การยอมรับในระบบการขึ้นทะเบียนแปลงปลูกไม้กฤษณาของประเทศไทยที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของไม้ได้ >>ปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกไม้กฤษณาที่ได้จากการเพาะปลูกเป็นอันดับหนึ่งของโลก (อ้างอิงจากรายงานขององค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTO, Thompson *et. al*, 2022)) โดยมีมูลค่าการส่งออก พ.ศ. 2563 ทั้งสิ้น 1,000 ล้านบาท และเพิ่มมากขึ้นใน พ.ศ. 2564 ถึง 2,033 ล้านบาท เมื่อพิจารณาการค้าโดยรวมปริมาณไม้กฤษณาที่มาจากป่าด้วย ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย โดยทั้งสองประเทศส่วนใหญ่มีการส่งออกไม้กฤษณาที่เป็นของป่า และอินโดนีเซียประกาศว่าในอนาคตจะไม่ส่งออกไม้กฤษณาที่เป็นของป่าแล้ว นับเป็นโอกาสที่ดีสำหรับไม้กฤษณาจากประเทศไทย ที่คาดว่าจะได้รับส่วนแบ่งจากการตลาดที่เพิ่มขึ้นนี้

กฤษณา ไม้มีค่า อนาคตไกล

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

การนำไปใช้ประโยชน์

การพัฒนาคุณภาพระเบียบเพื่อควบคุมกำกับดูแลการค้าไม้กฤษณา ไม่เพียงเป็นแค่พันธกิจตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และโอกาสทางการค้า จากเดิมมีผู้ส่งออกหลัก ๆ เพียง 4-5 ราย เพิ่มขึ้นมากกว่า 80 รายในปัจจุบัน รวมถึงการเพิ่มรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้กับหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกไม้กฤษณา โรงงานแปรรูป ผู้ค้าและผู้ส่งออกไม้กฤษณา นอกจากนี้ ยังเป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ไม้กฤษณาอย่างยั่งยืนอีกด้วย

แปลงปลูกกฤษณา

ชิ้นไม้กฤษณา

กฤษณา ไม่มีค่า อนาคตไกล

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

น้ำมันกฤษณา

